

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr. za pol leta 1 gold, 70. kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 5. decembra 1888.

Obseg: Bog živi nam cesarja! — Kako si Rusi medico napravljajo. — Navskrižna molža. — Razne reči. — Izkaz razstavnikov. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Viribus unitis!

Bog živi nam cesarja!

Minulo nedeljo, dné 2. decembra, preteklo je štirideset let, odkar je naš cesar **Franco Jožef I.** nastopil vladarstvo starodavne naše avstrijske države.

V vihnem letu 1848. moral je takoj mladi cesar po komaj spolnenjem 18. letu svoje starosti, z močno roko v red spraviti zmešnjave širne države, pred vsem moral je s pomočjo skušenega vojskovodja grofa Radecki-ja in pa hrvatskega bana grofa Jelačića, zatreti nevarne upore, ki so nastalini Ogerskem, na Laškem in pa v glavnem mestu države, na Dunaji. Bilo je to sila težavno delo, pri katerem so cesarja zvesto podpirali Hrvatje, Slovenci, Čehi, Poljaki, pa tudi velika večina nemškega naroda, zoper nezadovoljne Lahe in Madjare. Na Ogerskem posrečilo se je upor zatreti še le s pomočjo došle ruske vojne.

Do leta 1859. vršile so se pomenljive premembe v notranji upravi države, leta 1859. pa se je imela država naša braniti zoper združena napadnika Laha in Francoza, kresov dan tega leta končana je bila vojska z nesrečno bitko pri Magenti, vsled katere si je Laška prisvojila Lombardijo.

Ko nas je l. 1866. zopet napadil Lah v družbi nemške Pruske, morala se je Avstrija odpovedati odločevalnemu uplivu na Nemškem in celo premagani Laški odstopiti Benečansko kraljestvo. Te zgube poravnale so se deloma s pridobitvijo Bosne in Hercegovine leta 1878. vsled Berolinske pogodbe.

Z letom 1860. podelil je cesar Franco Jožef svojim narodom ustavno vladanja, tako, da se državno gospodarstvo in postavodajstvo vrši skupno po cesarju in njegovi vladi in pa izvoljenimi zastopniki ljudstva.

1848 — 1888.

Naš cesar kazal se je vedno zvestega varuha ustave in ustavnega vladanja.

S posebno spretnostjo znal je naš cesar preprečiti nakane, po katerih je pretila naši državi versko-kulturna borba, izobraženje državljanov bila je cesarju največja skrb. Ustanovilo se je za čas njegovega vladarstva na tisoče novih šol vsake vrste, trgovina oživiljala se je prav tako kakor obrtnost po zgradbi cest in železnic, katere so nastale skoraj vse za čas njegovega vladarstva.

Umetnost in umetne obrti so se ta čas udomačile v naši državi in sedaj se Avstrijska tudi v tem oziru more skušati z najbolj izobraženimi državami. Vrh tega pa je pravičnost, milosrčnost, in dobrotljivost cesarjeva pridobila njemu vseh narodov njegovih srca tako, da nas dandanes po pravici ves svet zavida za našega cesarja.

Moč in veljava naše države, katero so začetkom podkopavale sosedne nam države, razun Ruske, narastlo je izrekoma za dvajset let tako, da danes vsakdo išče našega prijateljstva in se boji našega nasprotstva. Vojna naša nastala je več kot štiri ali petkratna smemo prejšnja in ta vojna oborožena je z orožjem, ki je izgled drugim najboljšim državam.

Po tolikih vspehih in pa po tako odličnih osebnih lastnostih pač ni čuda, da so se vsi av-

strijski narodi navdušeni pripravljali, sijajno praznovati 40letnico vladanja cesarjevega. Pa tudi pri tej priliki pokazal je cesar svojo zvišeno blagosrčnost in modrost; odklonil je namreč povodom tega praznika vsak unajni lišp in hrup, odklonil je vsake dragocene slavnosti, odklonil celo čestitanje in pa slovesne službe Božje ter priporočal svojim narodom, da praznujejo ta praznik z deli milosrčnosti in dobrih del v stalno, podporo revežev, bolnikov in sirot in sicer z blagodejnimi dejanji. In res, narodi poslušali so svojega očetovskega vladarja, ne le stotine in tisoče, temveč milijone gold. imetja odločilo se je vsled te dogodbe za stalne dobrodejne namene, tako da bodo še pozni rodovi blagoslavljali, vladarstvo cesarja Franc Jožefa, uživajoč bogat sad na njegov miglaj nastalih blagih zavodov in ustanov

Slovenci so svojo udanost in ljubezen do svojega cesarja tekom tega leta v tako neštivilnih slavnostih in mnogobrojnih, ako prav primeroma manjih dobrodelnih činih izraževali, da danes smelo trdimo:

dne 2. decembra kipela je z vsakega slovenskega srca goreča molitev proti nebu:

Bog obvaruj, Bog ohrani milega nam cesarja Franc Jožefa!

Gospodarske stvari.

Kako si Rusi medico napravljajo.

Znano je, da se dá iz medu prav dobra in zdrava pijača narediti, ki je čim starša, tem boljša in prijetniša. Iz prva je kakor vsak dober mošt bolj mehka in sladka, pozneje pa postane rezna, čisto vinu podobna, okus po medu pa izgubi sčasoma popolnoma. Pa tudi močna in upijanljiva postane, ravno toliko ali še bolj nego navadno vino. Mi Slovenci pravimo tej reči medica, Rusi in Poljaki pa, ki je kot prvi mojstri v tej reči obilo narejajo in jo zelo čislajo, pravijo jej „med vazenij“ (kuhani med), navadno pa le med, s katerim imenom (Meth) jo tudi bližnji Nemci prav dobro poznajo. Medica bila je pa tudi že starim Rimljanom z imenom mulsum znana in tako priljubljena, da je njih izraz „mea mulsa“ pomenil — moja ljuba. To medeno „amazijo“ si Rusi tako le delajo:

K 100 funtom (ali kilogramom) medu vzamejo 200 funtov (ali kilogr.) vode, katerim pridenejo navadno zaradi lepše arome tudi nekoliko soka iz stlačenih jagod, ribeza ali robid, in to kuhajo v kotlu pri malem ognji tako dolgo, da ne pade novo izneseno kurje jajce, če se dene v to kuho na dno, ampak ostane na vrhu tako,

da se ga še nekoliko vidi. Pri tem kuhanji posnemajo pene zmerom sproti do čista. Potem denejo to skuho na stran, da se ohladi, in ohlajeno prelijejo v čist hrastov sod tako, da ostane na vrhu dva do tri prste praznega, preneso vse na tako mesto, kjer je 10 do 12° po R. gorkote. in pokrijejo s čisto, mokro ruto. V 6 tednih prelijejo medico v drug manjši sod in precede tudi motne ostanke. Ta sod zamaše, pa ne trdo; a tisto, kar jim je iz večega soda ostalo, denejo v steklenice, katere zamaše in postavijo v pivnico. Ko se v sodu medica zmanjšuje, dopolnjujejo jo iz teh steklenic. Ob letu jo spet v drug sod pretočijo in krepko zabijejo, potem ko so spet precedili, kar je bilo motnega. Črez 6 tedelj potem je medica popolnoma dodelana. Ako se v botilje pretoči, prav dobro zamaši in zapečati, da se jako dolgo časa ohraniti in čim starša je, tem boljše in draža prihaja.

Tako ravnajo naši bratje Rusi in Poljaci. Slovenci, posnemajmo jih tudi mi, zlasti, koder ne raste vinska trta. Vsak čebelar ima, če je dobra letina, lahko dve trgatvi ali bendimi, eno medeno, drugo vinsko. Res je sicer, da mora še eno celo leto in tri mesce čakati, kar ni ravno prijetno predno more vinsko letino uživati; no, to velja le ob začetku za prvo leto, pozneje pa, ko lahko vselej ob novem letu nastavi izvrstno, popolnoma dodelano kapljico od prejšnjega leta, ne de mu